

Consideracions de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya en relació al Pla Estratègic de Serveis Socials 2020-2024

1. Introducció:

El passat 13 de setembre el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies va presentar el document de bases del Pla Estratègic de Serveis Socials 2020-2024 (en endavant Pla Estratègic).

La Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya (en endavant La Taula) ha creat un grup de treball, entre les seves Federacions, per posicionar-se en relació a aquest Pla Estratègic.

En aquest document es recullen les idees fonamentals que es van consensuar en el marc de l'esmentat grup de treball. No és l'objectiu d'aquest document recollir de forma exhaustiva totes les aportacions de cada una de les Federacions que han participat en el grup de treball. Cada Federació, així com les seves entitats membres, faran arribar a través del pla de participació del Pla Estratègic, les seves consideracions específiques i detallades. És per això que aquest document es limita a posar sobre la taula les idees de caràcter general i transversal des de la perspectiva general de la Taula.

Aquest document també ha estat referendat i consensuat en el marc de la Comissió Permanent de la Taula.

2. Valoració general:

Des de la Taula **valorem molt positivament** la voluntat del Departament de fer un plantejament de caire estratègic per a la millora del Serveis Socials a Catalunya. La situació actual té unes mancances molt importants i fer un plantejament estratègic a quatre anys ens ha de permetre una millora important durant aquest període.

Totes les consideracions i peticions que es fan a continuació es realitzen amb una voluntat constructiva i estan orientades a la millora del Pla Estratègic. Tots volem disposar del millor Pla Estratègic possibles pel país.

Per a que la valoració general que es fa des de La Taula acabi sent favorable, **és necessària la incorporació dels aspectes que s'apunten en aquest document.**

3. Consideracions generals:

No es reconeix el paper del Tercer Sector com a agent públic de provisió de serveis

Tant en les definicions i iniciatives derivades de la implantació del PEES, com a mode de visió general estratègica trobem a faltar una evident manca de reconeixement del paper del Tercer Sector com a agent permanent en la definició i implantació del Pla Estratègic i com a agent públic de provisió de serveis.

Coincidència plena en les palanques

Coincidim plenament en la **rellevància i pertinença de les palanques** de transformació identificades i en els eixos que conformen el Pla Estratègic.

Considerem que les palanques són elements inspiradors que han d'orientar l'activitat de les properes dècades en la millora dels Serveis Socials a Europa i a Catalunya:

- Palanca 1. Les persones i les professionals: motors del sistema
- Palanca 2. La vertebració i la reorganització: millor qualitat i integració
- Palanca 3. L'acció comunitària i la prevenció: un sistema més proactiu
- Palanca 4. La governança i el coneixement: decisions basades en l'evidència
- Palanca 5. La intersectorialitat: intervenció holística

La manca de participació

La Taula és **molt crítica en relació a que no s'hagi contemplat la participació** de les seves entitats de base, les Federacions o la pròpia Taula durant el procés de definició d'aquest document de bases del Pla Estratègic. Ens trobem davant d'un document i d'un calendari d'aprovació que difícilment permetrà una reconducció significativa del Pla Estratègic sense afectar de forma molt significativa al calendari previst.

No deixa de ser paradoxal que el Pla Estratègic tingui en la seva *Palanca 1* un "*Eix 2. Desenvolupament i participació de les professionals*" que aposta per "*la participació i incorporació sistemàtica del coneixement professional en la planificació, definició i avaluació de models d'intervenció i serveis*" i que alhora en l'elaboració del document de bases no hi hagi hagut cap participació de les professionals del Tercer Sector i de les seves entitats.

L'experiència dels professionals del Tercer Sector creiem que hagués estat una aportació molt important a la definició del Pla Estratègic tant per la seva àmplia experiència en l'àmbit dels serveis especialitzats com en l'àmbit de l'atenció primària.

Document interpretable en elements rellevants

Hi ha molts aspectes del document que són molt interpretables i això genera un nivell d'incertesa alta així com una preocupació en relació a les conseqüències que es puguin derivar de com es puguin concretar les idees apuntades en el Pla Estratègic.

- La potenciació de l'atenció primària i la prevenció es farà amb una ampliació dels recursos disponibles o via una redistribució entre el que són recursos de primària i d'especialitzada?
- La manca de focus en l'atenció especialitzada suposa que hi haurà una reducció dels actuals recursos dedicats a aquest espai d'atenció?
- La manca de referències a la important tasca d'atenció primària que realitza des de les entitats de La Taula suposa que no són un element important en la configuració del sistema?
- Quins seran els canvis que el Pla Estratègic implicarà en la intensitat de l'atenció que ara reben els diferents col·lectius en els que està configurat l'actual sistema?

Document conceptual i general

El plantejament global que es deriva del conjunt del document ens sembla de caràcter molt conceptual i d'una ambició que només es podria abordar amb un immens nivell de recursos (humans i materials).

La situació actual del sistema està molt lluny del model que es dibuixa en el Pla Estratègic. Considerem que és important fer un plantejament que sigui ambiciós però alhora realista i que no generi unes expectatives que no es puguin complir.

Entenem que el Pla Estratègic hauria de ser un document orientat en una determinada direcció i ambició però alhora posar sobre la taula un **pla d'actuació concret i assumible pels propers 4 anys**.

4. Peticions concretes:

A continuació s'exposen una sèrie d'aspectes que considerem que són necessaris per tal de que La Taula pugui donar un suport explícit al Pla Estratègic.

Reconeixement del Tercer Sector com a agent públic de provisió de serveis

El PESS ha de reconèixer el paper del Tercer Sector com a agent permanent en la definició i implantació del Pla Estratègic i com a agent públic de provisió de serveis. Per tant, les definicions i iniciatives derivades de la implantació del PEES contemplaran l'existència del serveis desenvolupats també des de les entitats del Tercer Sector.

Participació intensa del Tercer Sector

Considerem que el Tercer Sector ha de tenir un alt nivell de participació en el procés de millora del document de bases del Pla Estratègic fins a disposar d'un document que sigui àmpliament assumible pel conjunt del tercer sector.

Anàlisi de situació actual

Entenem que per garantir l'efectivitat del Pla Estratègic cal disposar d'una informació detallada de la situació actual que vagi més enllà del que ara mateix contempla el document. Aquesta informació de la situació actual ha de contemplar necessàriament aspectes quantitius i qualitius i ha de permetre prioritzar i planificar les actuacions necessàries pels propers anys.

Conèixer i quantificar les mancances actuals així com les previsions dels serveis pels propers 4 anys ha de permetre bastir un Pla Estratègic que tot i la seva ambició es pugui portar a terme i detalli els projectes prioritaris, els objectius que es vulguin aconseguir així com els recursos humans i econòmics necessaris per la seva execució.

Com es donarà resposta a les mancances actuals

El Pla Estratègic ha de contemplar la necessitat de solucionar les mancances més rellevants identificades en la situació actual. Caldrà equilibrar l'esforç que es dedica a millorar aquestes mancances i el que es pot orientar a la transformació global del sistema en les diferents Palanques contemplades en el Pla Estratègic.

Pressupost i model de governança del Pla

Creiem que és important incorporar en la pròpia definició del Pla Estratègic els aspectes vinculats als **recursos humans i econòmics**. La inclusió o no de determinats projectes o àmbits d'actuació poden venir condicionats pels recursos econòmics i humans que impliquin.

Tanmateix considerem que el propi Pla Estratègic ha de definir amb **quins recursos i model de governança** es comptarà per assegurar la seva implantació, seguiment i avaluació durant els 4 propers anys.

Calendari

Considerem que seria convenient planificar i prioritzar en el temps els principals projectes que es proposin en el marc del Pla Estratègic.

Aconseguir un compromís explícit per mantenir la qualitat de l'assistència actual

És important que alguns aspectes fonamentals quedin explícitament recollits.

En concret, entenem que en la "Presentació" o bé en els "Principis inspiradors" del Pla Estratègic cal contemplar els següents aspectes:

- Qualsevol canvi que es plantegi es farà de forma holística tenint en compte l'impacte en l'atenció bàsica i l'especialitzada. No es pot fer una planificació i una transformació sense contemplar alhora i de forma integrada les necessitats en els àmbits de l'atenció bàsica i especialitzada.
- Qualsevol canvi en el model d'atenció es realitzarà garantint que no es disminueix la qualitat de vida actual de les persones ateses. Qualsevol canvi rellevant que es proposi (com ara el traspàs de funcions entre l'especialitzada o la primària o entre diferents Departaments del Govern) haurà de ser plenament provat i avaluat abans de fer-ne un desplegament massiu per tal de garantir que es manté o es millora el nivell d'atenció actual.

Barcelona, 25 de novembre de 2019